

KE-78-09-898-ET-D

Romide kaasamise 10 aluspõhimõtet

Nende põhimõtete eesmärk on anda suuniseid ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele romide kaasamise uute poliitikate või projektide loomisel ja rakendamisel.

Tegemist on õiguslikult mittesiduva deklaratsiooniga. Siiski on liikmesriigid väljendanud kohustust rajada tulevased algatused kõnealustele põhimõtetele.

1. Konstruktiivsed, pragmaatilised ja mittediskrimineerivad poliitikad
2. Selgesõnaline, kuid mitte välistavate eesmärkide seadmine
3. Kultuuridevahelisel kontaktil põhinev lähenemisviis
4. Ühiskonda integreerimine
5. Teadlikkus soolisest mõõtmest
6. Tõenditel põhinevate poliitikate siire
7. Ühenduse instrumentide kasutamine
8. Piirkondlike ja kohalike ametiasutuste osalemine
9. Kodanikuühiskonna kaasamine
10. Romide aktiivne osalemine

Mõned aluspõhimõtted on seotud üldtuntud probleemidega, samas kui teised on väga uuenduslikud, näiteks:

- selgesõnaline, kuid mitte välistavate eesmärkide seadmine ei too romisid esile eraldi rühmana, vaid eesmärgiks on parandada kõikide sarnastes tingimustes elavate inimeste elustandardit ja elukeskkonda;
- kultuuridevahelisel kontaktil põhinev lähenemisviis rõhutab, et nii romidel kui ka ühiskonnal on üksteiselt palju õppida ja eelarvamuste ning stereotüüpide vastu võitlemise kõrval tuleb edendada ka kultuuridevahelist õppimist ja kultuuridevahelist suhtlusoskust;
- ühiskonda integreerimine rõhutab, et poliitika eesmärgiks peaks olema romide ühiskonda kaasamine, mitte eraldiseisvate romi asulate ja tööturgude loomine.

Kontaktid

Euroopa Komisjoni romi teemade portaal
<http://ec.europa.eu/roma>

Euroopa Komisjoni tööhõive peadirektoraadi diskrimineerimisevastane üksus
<http://ec.europa.eu/anti-discrimination>

Teavituskampaania „Erinevuste poolt. Diskrimineerimise vastu.”
www.stop-discrimination.info

Euroopa Sotsiaalfond
<http://ec.europa.eu/esf>

Euroopa Regionaalarengu Fond
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_et.htm

Pildid: JPH Woodland – © Euroopa Liitu Reporters

ELi tegevus romide heaks

Faktid ja arvud

Romid on üks suurearvulisemaid etnilisi vähemusi Euroopa Liidus.

Hinnanguliselt elab erinevates liikmesriikides, sageli rasketes tingimustes, 10–12 miljonit romi.

Hiljutises uuringus*, mille käigus küsiti romidelt nende igapäevaelu kogemuste kohta, selgus et:

- pooled küsitletud romidest olid eelnenud aasta jooksul vähemalt korra kogunud diskrimineerimist;
- nende hulgast, kes olid diskrimineerimisega kokku puutunud, koges iga inimene 12 kuu pikkuse perioodi jooksul diskrimineerimist keskmiselt 11 korda;
- 69% küsitletud romidest leidis, et nende riigis on laialt levinud inimeste diskrimineerimine etnilise või immigrandi tausta tõttu.

* Data in Focus Report 1 - The Roma, EU-MIDIS: European Union Minorities and Discrimination Survey (2009), uuringu läbiviija Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA). See aruannete seeria on esimene kogu ELi hõlmav uuring, mis esitab sisserändajatele ja etniliste vähemusrühmade esindajatele küsimusi igapäevaelus kogatud diskrimineerimise ja kriminaalse ohvrustamise kohta. <http://fra.europa.eu/eu-midis>

Õigusaktid

ELi volitused diskrimineerimisega võitlemisel põhinevad lepingu 19. artiklil.

2000. a alates on liikmesriigid nõustunud mitmete õigusaktidega, mis annavad romidele olulisi õigusi:

- 2000. a vastu võetud rassilise võrdõiguslikkuse direktiiv (2000/43/EÜ) keelab diskrimineerimise rassilise või etnilise päritolu alusel nii töökohal kui ka muudes eluvaldkondades, nagu haridus, sotsiaalkaitse, tervishoid ning juurdepääs kaupadele ja teenustele;
- 2008. a raamotsus rassismi- ja ksenofoobiavastase võitluse kohta (2008/913/JSK), annab suuniseid seaduste ja määruste kohta, mida liikmesriigid peaksid rassismi ja ksenofoobiaga seotud süütegude korral järgima;
- 2004. aastal vastuvõetud direktiiv, mis käsitleb liikumisvabadust ja õigust ELi piires vabalt elukohta valida (2004/38/EÜ), tagab kõikidele kodanikele õiguse liikuda piiranguteta ELi piires, eeldusel et nad töötavad, otsivad tööd, õpivad, on isemajandavad või pensionil.

Rahastamine

Euroopa Komisjoni lähenemine romide probleemidele on selgesõnaline, kuid mitte eraldiseisev. Romide kaasamine ei toimu eraldi teistest ELi valitseva suuna toimingutest, selle asemel pööratakse romide olukorrale erilist tähelepanu igas ELi poliitikas ja kõikides instrumentides, mille eesmärkideks on kõikide eurooplaste majandusliku olukorra, tervise, elutingimuste, tööhõivevõimaluste, kultuurilise mõistmise ja hariduse parandamine.

Konkreetsemalt toetatakse romide täielikku ühiskonda kaasamist ühenduse rahaliste vahenditega, näiteks toetavad seda:

- Euroopa Sotsiaalfond (ESF), mis toetab tööhõivet ja elustandardi tõstmist ning aitab inimestel parandada haridustaset ja oskusi;
- Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF), mis toetab kogu ELi ulatuses regionaalarengut, majandusmuudatusi, konkurentsivõime suurendamist ja territoriaalset koostööd;
- programm PROGRESS, sh teavituskampaania „Erinevuste poolt. Diskrimineerimise vastu.“, mis rahastab teadlikkuse tõstmise tegevusi, mille eesmärk on võidelda romide diskrimineerimisega vastu;
- Euroopa Komisjoni muud tegevused ja seotud rahastamismehhanismid, näiteks elukestva õppe programm, programm „Aktiivsed noored“, programm „Kultuur“ (2007–2013), rahvatervise programm 2008–2013 jne.

Romide kaasamist käsitlev ELi platvorm

2008. a detsembri ELi üldasjade nõukogu peamine järeldus, mis järgnes 16. septembril 2008 toimunud romide küsimuse Euroopa tippkohtumisele, oli luua platvorm romide kaasamise heade tavade ja kogemuste vahetamiseks. Uue platvormi esimene kohtumine toimus 24. aprillil 2009. a Prahhas. Platvorm aitab muuta olemasolevaid poliitilisi protsesse ühtsemaks ja tõhusamaks liikmesriikide, Euroopa ja rahvusvahelisel tasemel.

Ligikaudu 70 sidusrühma, sh riikide valitsused, valitusvälistes organisatsioonid (VVOD), ELi ametnikud ja romide esindajad, kohtusid Prahhas, et arutleda romide kaasamise 10 aluspõhimõtte üle. ELi riikide tööhõive- ja sotsiaalministrid lisasid kõnealused põhimõtted 8. juunil 2009 oma järeldustele romide kaasamise kohta.

